

GETTY

El gel que crema, o com omplir el no-res amb buits

CARLA
FAJARDO
MARTÍN

“I com era, la Silvie? / Diu que la trobava sovint arraulida a la gespa invocant l’hivern, / Que era ella qui obre flors en la fosca. / Deia sentir el remor tètric de les glaceres”. Així comença l’electrover de Laia Maldonado produït per Miki Florensa i publicat a la revista *Poetry Spam* coordinada per Joan Deusa, un bon amic que m’explica que no s’atreveix a obrir *Als llacs* (Labreu edicions), el nou poemari de Silvie Rothkovic, per por que l’amarri massa endins. Aquest és el risc.

Si hi ha un paisatge interior reconeixible és el paratge fred d’aquesta poeta nascuda a Barcelona el 1981 que explora el buit tant en el fons com en la forma i que s’aïlla en un imaginari de coves i passadissos ja

des del pseudònim. Aquesta fredor, ara amb la banda sonora d’*Hotel Iglú*, de Nunavut, el duet format per la mateixa Rothkovic, que també és pianista, i el músic i cantant de Xiula, Jan Garrido, genera distància –li interessa “tot el que creix al voltant” de l’emoció– però produeix l’efecte contrari. És com el gel que crema: “Al matí enteníem que no érem semblants / esclafem les closquetes dels pinyons / amb pedres et faig mal?” I aquest és potser el seu mèrit principal, el de la singularitat de la seva veu poètica que, desvinculada de la tradició més nostrada i amb referents en la música culta i l’art abstracte que conviu amb la iconografia pop, sempre ha sigut una història a banda.

Després de portar-nos per *Pianos i túnels* (2013) i sota terra amb *La nit que és dins el dia* (2018), els seus úl-

ALS LLACS
SILVIE ROTHKOVIC
LABREU
128 PÀG. / 15 €

tims poemaris publicats, ens capbussa *Als llacs*. Torna així a les profunditats i estableix una dicotomia dins i fora, dalt i baix, entre el recer privat introspectiu i l’exposició pública i quotidiana del jo poètic. Dues realitats incòmodes que es relacionen magnèticament a través de l’aigua que fa cercles o s’escola per passos estrets. Sortir-ne o entrar-hi esdevé la motivació del jo poètic: “Siusplau tot el que dic tot el que / faig és per poder ser a les roques”. A dins hi busca el refugi, el desig, la paraula (“Només vull arraulir-me / tenir calor”), però les aigües són fredes i estan plenes de bèsties i d’obstacles. Aquest no-lloc, com diu la cita del poeta nord-americà Robert Creeley que obre el llibre, no és “dins de res que hom pugui assenyalar com un lloc allà a fora”. Aquest viatge és endins dels ulls, cap a la

impossibilitat d’existir en una realitat única. Es materialitza en forma de silencis, dubtes i ambigüitats que foraden amb el lipsis els poemes i en tallen la cadència musical (“Em miraves com / si parets entremig”). Això, juntament amb l’absència de puntuació, deriven en un joc reeixit de llenguatge: “I no vam parlar mai més ni ens vam banyar més al mar mai més no ens vam llançar d’enlloc mai mes com si estiguéssim vius”.

Als llacs es construeix com un procés pictòric abstracte, perquè “de vegades la paraula és massa òbvia”. Com davant de les pintures geomètriques i monocromàtiques d’Imi Knoebel, els versos de Silvie Rothkovic juguen amb les diferents capes de representació per assenyalar el que s’oculta al darrere, el que no es diu. Superposa així de forma politonal realitats fragmentades, esquitxos de pensaments (“vaig pensar nit / llana bolígrafs, un llac vermell”) en què l’abisme només pot ser completat pels que som a l’altra banda de la pàgina. Aquest llibre és, doncs, un pas més cap a “l’únic lloc on” perquè cadascú posi el seu buit al forat que correspon. ♦

Constel·lacions familiars

JORDI
COSTA

En un commovedor fragment de la novel·la *El clamor de los bosques*, de Richard Powers, un personatge xinès es veu en l’obligació d’explicar a una agent de duanes nord-americana el significat de la pintura heretada que transporta. Hi apareix el retrat de tres savis que han assolit la gran il·luminació. En el seu pobre anglès, el personatge intenta resumir el contingut del que aquelles figures han vist: “Allò Veritable significa: éssers humans, molt petits; i la vida, molt gran”. A les primeres pàgines de *Para los míos*, Juanjo Sáez fixa una síntesi no

menys radical: “Amb l’origen de l’Univers va néixer tot i després de molt va néixer la nostra família”.

L’estil de Sáez, amb un traç aparentment maldestre, paraules ratllades i correccions a la vista, podria fer pensar en un personatge com l’imaginat per Powers: algú que, tot i veure’s obligat a bracejar amb dificultat en un idioma visual en què altres es mouen amb transparent gracilitat, és capaç d’arribar al moll de l’os de les coses, a l’essencialitat del que realment importa. Un podria buscar altres parentius, tot arriscant-se que *Para los míos* sembli una proposta més elevada del que aquest colpidor exercici d’humilitat vol ser: llegint l’últim llibre de Sáez aquest

PARA LOS MÍOS
JUANJO SÁEZ
TEMAS DE HOY
432 PÀG. / 21 €

crític ha pensat en el concepte d’epifania segons James Joyce i també en el sentit d’allò sagrat expressat en el cinema de Yasujiro Ozu, on el gest humà més quotidià pot desbordar els límits del que és tangible.

Epístoles sobre la pèrdua

Para los míos és una delicadíssima obra epistolar sobre la pèrdua: una restitució del que no es va dir, articulada anys després que l’autor perdés, en un temps extremadament reduït, tot el seu entorn familiar directe. Sáez, que va passar d’incisiu cronista de la modernitat a lúcid explorador del seu propi narcisisme i les seves contradiccions, fa aquí un salt considerable, qüestionant la

centralitat de la seva mirada per proposar-se com la peça òrfena d’una constel·lació d’afectes que, com passa en moltes famílies, “mai va ser gaire comunicativa”.

Sáez no cedeix mai al sentimentalisme, però tampoc tem caure en el terreny de la bijuteria filosòfica i la poesia fràgil, perquè la veritat que es transmet pàgina rere pàgina guanya sempre el pols a les reserves de qui tingui certa fòbia al despulament emocional. Només la fluorescència digital d’algunes solucions de coloració interfereixen en l’íntim pacte que Sáez estableix amb els seus lectors, obligats a sentir-se privilegiats intrusos d’un potent exercici introspectiu. ♦